

LEHTIARTIKKELI

Lehti: Karjalan Ääni – Sortavala
Numero & ilm. Pvm.: 46 / 28.04.1931
Alkuperäinen lähde: Oulun yliopiston kirjasto / mikrofilmit
Puhtaaksikirjoitus: Ari Kannasmaa / 2004.06.07

Karjalaisten suurnimenmuutto.

Yli 2.000 muukalaisnimistä karjalaista suomentanut sukunimensä.

Aatteellinen herätystyö.

Jo pitemmän aikaa on suunniteltu keinoja, joilla saataisiin venäläisvallan vihonviimeinen jäte, venäläisperäiset nimet häviämään Karjalasta. Karjalan Sivistysseura, erikoisesti sen sihteeri kirjailija Iivo Härkönen on vuosien kuluessa tehnyt aatteellista herätystyötä näiden nimien kansallistuttamiseksi, muokaten siten maaperää otolliseksi laajemmallekin nimenmuutolle. Erinäiset vaikeudet nimenmuuton käytännöllisessä suorittamisessa, kuten esim. siihen liittyvä, vähävaraisille raskas lunastusmaksu, ovat estäneet laajoja piirejä ryhtymästä nimenmuuttoon.

Aloite asian toteuttamiseksi

Kun asia kansalliselta kannalta kuitenkin oli sangen tärkeä, ryhdyttiin noin vuosi sitten Akateemisen Karjala-Seuran aloitteesta useiden heimo- ja suomalaisuusjärjestöjen kesken yhteistoimintaan joukkonimenmuuttoa aikaansaamiseksi. Hankkeessa olivat mukana seuraavat järjestöt: Karjalan Sivistysseura, Suomen Rajaseutuyhdistys, Akateeminen Karjala-Seura, Suomalaisuuden Liitto, Itä-Karjalan Komitea, Karjalainen Osakunta, Aitosuomalaisten Liitto, Karjala-Kerhojen Keskusliitto, Pohjois- ja Etelä-Karjalan Nuorisoseurat. Myöskin Pyhän Sergein ja Hermannin Veljeskunta antoi hankkeelle kannatuksensa. Muodostettiin yhteinen "Karjalaisjärjestöjen Nimenmuutostoimikunta", ja käytännöllisiä asioita hoitamaan asetettiin valiokunta, jossa Karjalan Sivistysseuraa edusti kirjailija Iivo Härkönen, Suomen Rajaseutuyhdistystä opettaja Pekka Puhakka, Akateemista

Karjala-Seuraa ylioppilas Reino Castrén ja Suomalaisuuden Liittoa maisteri Yrjö Vuorjoki. Käytännölliset toimenpiteet otti Suomalaisuuden Liiton toimisto tehtäväkseen.

Käytännölliset toimenpiteet

Valiokunta ryhtyi heti ripeään toimintaan. Erinäisten järjestöjen sekä saatujen lahjoitusten turvin saatiin nimenmuutosmaksu alenemaan aivan mitättömäksi, nim. 20 markkaan anomukselta, maksun ollessa tavallisesti hyvän joukon toistasataa markkaa. Työ päätettiin keskittää etupäässä Raja-Karjalaan, jonne päätettiin asettaa asiamiesverkosto. 125 henkilöä, pappeja, opettajia ja paikkakunnallisia luottamushenkilöitä lupautui toimimaan asiamiehenä ja heille lähetettiin tarkat asiamiesohjeet sekä valmiiksi painetut anomuskaavakkeet. Suomalaisuuden Liiton vastailmestynyt, noin 20,000 uutta nimeä sekä nimenmuutto-ohjeet käsittävä "Sukunimiopas" lähetettiin asiamiehille, samoin "Karjalaisten Nimioipas", jonka kirjoittaja Iivo Härkönen parin muun henkilön avustamana oli asiantuntemuksella laatinut nimenmuuttoa varten ja jossa oli Karjalassa käytetyille venäläisperäisille nimille johdettu mahdollisimman vastaavat karjalaissointuiset suomalaiset nimet. Samaan kirjaseen on liitetty ehdotus venäläis- ja kreikkalaisperäisten ristimänimien asemasta käytettäväksi kansallisiksi karjalaisiksi ristimänimiksi, jotka nekin toivottavasti aikaa myöten yhä enemmän tulevat käytäntöön. Sen johdosta, että useat sukunimenmuuttajat ovat pyytäneet nimenmuutostoimikuntaa muuttamaan heidän ristimänimensäkin suomalaisiksi, huomautettakoon tässä yhteydessä, että ristimänimiä ei muuteta maaherranvirastojen kautta, vaan voi ne saada kansallisiksi kääntymällä suoraan kirkkoherranvirastojen puoleen.

LEHTIARTIKKELI

Lehti: Karjalan Ääni – Sortavala
Numero & ilm. Pvm.: 46 / 28.04.1931
Alkuperäinen lähde: Oulun yliopiston kirjasto / mikrofilmit
Puhtaaksikirjoitus: Ari Kannasmaa / 2004.06.07

Suurrynnistys alkaa

Toukokuulla, Jyrin päivänä, julkaistiin Raja-Karjalan lehdissä nimenmuutoskehoitus sekä jatkuvasti asiaa valaisevia kirjoituksia. Ensinnäytti siltä, että nimenmuutto ei saisikaan kannatusta väestön keskuudessa. Touko-, kesä- ja heinäkuulla tuli anomuksia tuskin nimeksi. Mutta syyskuun alussa, kun nimenmuuto määräaika, syyskuun 10 päivä alkoi lähestyä, saapui sellainen paljous nimenmuutospapereita, että nimenmuuttotoimikunnan laskelmat nimenmuuton laajuudesta ylitettiin huomattavasti. Kun joukossa oli kuitenkin paljon muodollisesti virheellisiä tai sellaisia anomuksia, joissa pyydettiin ennestään käytännössä olevia nimiä ja kun anomuksia ei sen tähden olisi ehditty saada kuntoon lokakuun 1 päivän Maaherran välipäätökseen, lykättiin määräpäivä marraskuun 15:ksi. Useat asiamiehetkin olivat lykkäystä pyytäneet.

Määräajan lykkäys oli sangen tarpeellinen, sillä uusia anomuksia tuli yhä edelleenkin, kun nimenmuutosharrastus kerran oli päässyt vauhtiin ja laajemmille piireille läheiseksi asiaksi. Edelleen tuotti uuden, ennestään käyttämättömän nimen valinta suuria vaikeuksia ja myöhästyikin muutamia kymmeniä anomuksia juuri tämän seikan takia. Tästä huolimatta oli suurnimenmuutto jo varma, sillä kaikkiaan noin 450 anomusta, käsittäen vähän yli 2000 henkeä, oli osallistunut yritykseen.

Maaherran päätös joukkonimenmuutosta.

Tammikuun 2 päivä julkaistiin Viipurin läänin maaherran välipäätös Raja-Karjalan joukkonimenmuutosta Virallisessa Lehden lisälehdessä. Lain määräämän valitusajan, 60 päivän kuluttua oli tehty valitus vain kahdesta sukunimestä, joten kaikki muut hyväksyttiin. Luettelon tarkistus ja puhtaaksikirjoittaminen vei kuitenkin niin paljon aikaa, että Maaherran päätös valmistui huhtikuun 14 päivänä. Ninä päivinä lähettää Karjala-järjestöjen Nimenmuutostoimikunta kaikille asianomaisille kirkkoherranvirastoille ja

asiamiehille sekä Virallisen Lehden että paikkakunnan lehtien lisäliitteet uusien sukunimien kirkonkirjoihin merkitsemistä varten. Heti sen jälkeen kun tämä on tapahtunut, saa uusia nimiä alkaa käyttää.

Uusien nimien valinta

Mitä tulee uusiin nimiin, jotka nyt tulevat käyttöön, ovat ne ylipäänsä harvinaisen hyvin valittuja ja todistavat nimervalitsijan hyvää makua. Mainitsemme muutamia niistä: Airosalo, Arrala, Haasia, Kamara, Karmasalo, Lauhe, Lusma, Malva, Ortamo, Paulamo, Paunasalo, Rajamo, Rajaorko, Ritvas, Sahra, Tallas, Tarma, Tuulas, Usma.

Yli puolet nimenmuuttajista maanviljelijöitä.

Ammattinsa puolesta jakaantuivat nimenmuuttajat siten että maanviljelijöihin kuuluun vähän yli puolet kaikista, työmiehiä on vähän yli 200, mökkiläisiä ja lampuoteja lähes 200; muut ovat lukumääränsä puolesta seuraavassa järjestyksessä: käsityöläisiä, kauppiaita, kirkon virkamiehiä, työnjohtajia, opettajia ja muita valtion ja kunna virkailijoita, loisia, sotilashenkilöitä ja konttoristeja ym.

Eniten nimenmuuttajia on ollut Salmin kreikkalaiskatollisessa seurakunnassa nim. 414. Sortavalan kr.-kat.seurak. oli 285, Pitkärannan kr.-kat.seurak 298, Suistamon kr.-kat.seurak. 269, mainitaksemme muutamia suurimpia lukuja.

Nimenmuuttoasiamiehet

Asiamiehistä on innokkain ollut Pitkärannan kr.kat. kirkkoherra V. Petsalo, jonka kautta on lähes 300 henkilöä muuttanut nimensä. Erittäin innokkaita ovat olleet myös valistusohjaaja Valde Näsi ja majakanvartija Mikko Kudretsow-Sare (Mantsinsaaresta), samoin kirkkoherra Sidonaskij-Rajamo Raudun kr.kat. seurakunnasta, opettaja Klaudia Niikko Sortavalasta, opettaja Pekka

LEHTIARTIKKELI

Lehti: Karjalan Ääni – Sortavala
Numero & ilm. Pvm.: 46 / 28.04.1931
Alkuperäinen lähde: Oulun yliopiston kirjasto / mikrofilmit
Puhtaaksikirjoitus: Ari Kannasmaa / 2004.06.07

*Ruotsi Salmista, opettaja Antti Toivola
Suistamosta ja kirkkoherra Routa Liperin
Taipaleelta.*

**Karjala-järjestöjen
Nimenmuuttotoimikunta
pyytää kauttamme
kiittää**

*Kaikkia niitä asiamiehiä ja muita henkilöitä,
jotka ovat myötävaikuttaneet nimenmuuton
onnistumiseen. Viipurin läänin Maaherran ja
Maaherranviraston myötätuntoinen
suhtautuminen ja avuliaisuus on erikoisesti
kiitoksella mainittava. Rahallista avustusta
ovat myöntäneet Itä-Karjalan Komitea,
Aitosuomalaisten Liitto, Karjalainen Osakunta
ja Kansallis-Osake-Pankki. Karjalan
Sivistysseura on yksinään kustantanut
"Karjalaisten Nimioppaan", Akateeminen
Karjala-Seura on runsain määrin luovuttanut
jäsenensä kansliatyöhön kiireisimpinä
nimenmuuton aikoina ja Suomalaisuuden
Liiton toimistosta on hoidettu jatkuvat
käytännölliset työt. Kaikille niille lausuu
Nimenmuutostoimikunta parhaat kiitoksensa.*

*Olkoon nyt päättynyt ja odottamattoman
hyvin onnistunut nimien suomalaistuminen
merkkinä siitä, että kohta koittaa aika, jolloin
Karjalasta ei enää löydy yhtään muukalaista
nimeä.*

HUOM

*Tämän lehden mukana piti olla lisälehti, jossa
oli luetteloitu kaikki nimensä muuttaneet.
Valitettavasti lisälehti ei ollut päässyt Oulun
yliopiston kirjaston mikrofilmille.*

Ari Kannasmaa